
Бібліотечно-шкільні округи як перспективна форма організації бібліотек закладів освіти

*Костенко О. В., завідувачка бібліотеки
КЗ «Лозівський ліцей №1»,
Сидоренко О. М., завідувачка бібліотеки
КЗ «Панютинський ліцей»
Лозівської міської громади
Лозівського району*

У 2019-2020 навчальному році на освітній мапі міста Лозова Харківської області з'явилося два опорних заклади – Комунальний заклад «Лозівський ліцей №1» та Комунальний заклад «Панютинський ліцей». Складний механізм керування цими структурами привів до усвідомлення того, що бібліотеки опорних закладів та їх філій також можна об'єднати. Вони можуть проводити спільні заходи щодо популяризації фонду власних бібліотек, зведеного фонду бібліотек опорних закладів і філій.

Можна погодитися, що всі бібліотечні заходи, які проводять завідувачі бібліотек, учні та колеги відвідати не зможуть. Тому актуальними формами залучення учнів до читання та популяризації фондів стануть проекти з висвітленням етапів проведення в соціальних мережах і на сайтах освітніх закладів, віртуальні квести, онлайн-зустрічі, онлайн-інтелектуальні ігри, віртуальні виставки, мультимедійні ігри, буктейлери тощо. Тобто ті форми роботи, які допоможуть прибрати кордони між бібліотеками освітніх закладів. До об'єднання можуть долучитися й бібліотеки закладів освіти, які не входять до складу опорних шкіл. Подібні об'єднання бібліотек закладів освіти можуть працювати як *бібліотечно-шкільні територіальні громади (БШТГ)*.

БШТГ складається з бібліотечно-шкільних округів (БШО). Бібліотечно-шкільний округ – об'єднання бібліотек закладів освіти, які знаходяться в територіальній близькості одна від одної або об'єднуються навколо бібліотеки опорного закладу освіти. БШО створюється бібліотеками закладів середньої освіти за такими напрямками:

- бібліотека опорної школи, бібліотека (бібліотеки) філій опорних шкіл, філії опорних шкіл без бібліотек;
- бібліотеки закладів освіти, які об'єднуються відповідно до територіального положення.

Раціональність подібного об'єднання полягає в об'єктивній можливості таких бібліотек налагодити тісний зв'язок для проведення спільних заходів за участю їх читачів; книгообмін (підручниками та художньою літературою); проведення тематичних мобільних книжкових виставок.

Тематична мобільна книжкова виставка – книжкова виставка, яка розробляється зусиллями бібліотечного шкільного об'єднання. Основу таких виставок складають видання (книги, газети, журнали), які є унікальними (у наявності цій в даній бібліотеці). *Віртуальна мобільна книжкова виставка* – віртуальна виставка, яка розробляється зусиллями бібліотек закладів освіти БШО. Школи мають можливість передати матеріали виставки, якщо вони: опорна школа та її філії (з підвозом дітей); територіально знаходяться поряд.

Бібліотеки шкіл, які знаходяться далеко одна від одної та не мають можливості постійного підвозу дітей спільні заходи проводять в онлайн-режимі, за допомогою блогів та сайтів бібліотек закладів освіти, сторінок бібліотек, сторінок бібліотек закладів освіти в соціальних мережах.

Бібліотечно-шкільний округ створюється з метою раціонального та ефективного використання наявних ресурсів бібліотек закладів освіти, забезпечення доступу вчителів і учнів необхідними матеріалами для освітнього процесу та всебічного розвитку школярів.

Головними завданнями БШО є: «концентрація та ефективність використання наявних ресурсів, їх спрямування на задоволення освітніх потреб (вихованців)», створення єдиної системи роботи бібліотек. Кількість бібліотек, які входять до складу округу, залежить від напрямів об'єднання. Очолює БШО завідувач бібліотеки опорної школи або обраний представник (якщо об'єднуються бібліотеки закладів освіти за територіальним принципом).

Бібліотечно-шкільні округи об'єднуються в Бібліотечно-шкільну територіальну громаду, яка має право:

- планувати спільні заходи щодо популяризації читання, книг, використання в діяльності ІТ - технологій;
- використовувати у власній практиці набутий досвід;
- вирішувати питання раціональності використання в роботі певних технологій;
- лобювати використання в роботі новітніх технологій;
- проводити роботу щодо покращення матеріального становища бібліотек БШО, які входять до складу громади;
- налагоджувати зв'язки з громадськістю, видавництвами, митцями, публічними бібліотеками міста, регіону;
- проводити консультативно-методичну роботу.

Бібліотечно-шкільні округи очолює методичний центр шкільних бібліотек на чолі із методистом з бібліотечних фондів. До методичного центру шкільних бібліотек (далі МЦШБ) входять: методист з бібліотечних фондів відділу освіти, обрані представники від БШО.

До питань компетенції МЦШБ входять:

- надання допомоги бібліотекарів закладів у розвитку та підвищенні професійної майстерності;
- задоволення потреб учнівської молоді в інтелектуальному, культурному та духовному розвитку;
- забезпечення своєчасного вивчення нормативних документів;
- вивчення та впровадження в практику сучасних технологій роботи;
- огляди бібліотек;
- організація системи моніторингових досліджень.

Висновок

Реалії часу показують, що діяльність бібліотек закладів освіти знаходиться в тісній співпраці з діяльністю публічних бібліотек. Окремі з них знаходяться в самих закладах освіти. Тому до складу методичного центру повинні увійти й представники публічних бібліотек.

Таким чином, бібліотеки закладів освіти для залучення до читання школярів отримують можливість отримати доступ до фондів інших бібліотек, брати участь

у конкурсах і заходах із популяризації читання, в інтелектуальних іграх навіть у тих випадках, коли ускладнені можливості фізичної присутності.

Список використаних джерел

1. Бібліотека Комунального закладу «Панютинський ліцей» [Електронний ресурс] / О. Сидоренко; Бібліотека Комунального закладу «Панютинський ліцей»// Facebook. – Електронні дані. – Анютине, 2019. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/groups/492929178227175/?ref=bookmarks>, публічний, дата звернення: 08.11.2019). – Назва з екрана. – Сторінка створена 5 жовт. 2019 р.
2. Мультимедійні ігри / О.М. Сидоренко // Діалог [сайт]. – Режим доступу: <https://biblpzos1.jimdo.com/%D0%BC%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96-%D1%96%D0%B3%D1%80%D0%B8/>.
3. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bibik. — Kyiv : Litera LTD, 2018. — 160 s.
4. Нова школа. Простір освітніх можливостей: проект для обговорення / Міністерство освіти і науки України; Л. Гриневич [та ін.] – Київ, 2018. – 40 с.

Бібліотека школи як простір для формування медіакультури та медіаграмотності учасників освітнього процесу

*Кударенко Т. Л., завідувачка бібліотеки
Харківської загальноосвітньої
школи I-III ступенів № 71
Харківської міської громади*

У сучасному суспільстві важливе значення має здатність людини своєчасно, швидко та якісно опрацьовувати великі обсяги інформації, уміння використовувати технології пошуку, добору, класифікації інформації, оцінювати її достовірність, приймати рішення на основі аналізу отриманих даних, створювати нові інформаційні продукти.

Шкільні бібліотеки, включаючись у цей процес, використовують у своїй роботі із сучасними читачами різноманітні медіаресурси, за допомогою яких поступово розвивається нова інформаційна освіта – медіаосвіта, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії як із традиційними (друковані видання, кіно, телебачення), так і новітніми (комп'ютерно опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа в умовах безперервного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

За визначенням Концепції впровадження медіаосвіти в Україні, медіакультура – це сукупність інформаційно-комунікаційних засобів, що функціонують у суспільстві, знакових систем, елементів культури комунікації, пошуку, збирання, виробництва та передавання інформації, а також культури її сприймання соціальними групами та соціумом у цілому [1].